

Posudek na dizertaci kolegyně PhDr. Kláry Holé:

Předložená dizertace představuje velmi poctivý rozvrh tématu, jímž je problém přirozeného světa. Autorka vysvětluje pojem „krize“, představuje základní obsah sousloví „přirozený svět“. Uvědomuje si, že svět vědy stojí zcela nepochybně na základech přirozeného světa, aniž by si toho byli všichni vědci zcela explicitně vědomi. Autorka tedy ví, že nejde o dva světy, které by postrádaly souvislost. To je nutno přičíst kolegyni, Dr. Holé k dobru.

Je pozoruhodné, že někdy i sami někteří filosofové si myslí, že dětský svět je přirozený svět. To svědčí o částečném podhodnocení determinující úlohy noezí v intencionálních strukturách rozvrhování našeho samozřejmého přirozeného světa. Dizertantka je poučená fenomenoložka, zná problematiku předznačenosti noemat v noezích, protože se velmi dobře orientuje v husserlovských úvahách o vnitřním časovém vědomí. Je velmi dobře obeznána s Husserlovými pracemi z počátku dvacátého století, které jsou dosud velmi často vnořeny do stínu heideggerovských analýz, což je veliká škoda.

Také je třeba ocenit, že kolegyně Holá dobře porozuměla fenoménu intencionality, a to nejen z fenomenologie, ale i z dějinného vývoje této pozoruhodné platnosti. Stejně tak je poctivě zdůraznit, že kolegyně Holá dobře pochopila úlohu fenomenologicky pojaté časovosti v transcendentální subjektivitě Edmunda Husserla a propojila toto pochopení s heideggerovskou *daseins*analýzou, jež ve skutečnosti je přímým důsledkem husserlovských analýz vnitřního časového vědomí.

Rozdíl mezi přirozeným a teoretickým postojem je také velmi dobře propojen s fenomenologickým zřetelem, tj. s povědomím o předznačujících funkcích noezí v protencích pro setkání s noematy, které mohou mít pro nás platnost objektivní reality, či mohou být jen transcendentními reálnými součástmi toku *cogitationes*. Současně je nutno ocenit, že autorka si dobře všimla potřeby jistoty, jež vede karteziánské myslitele k objektivování platnosti i tam, kde to vůbec není možné. Proto akcentuje zcela přirozeně úlohu subjekt–objektové figury v myšlení, v němž *aletheia* (neskrytost) byla nutně proměněna na *certitudo* (na jistotu). Tyto souvislosti jsou autorkou velmi dobře pochopeny a prolínají smyslem všech jejích filosofických poukazů. Především tematizuje úlohu kauzality v novověké vědeckosti a v jejím propojení na pojetí času.

Dizertantka soustřeďuje své filosofické tázání na půdu přirozeného světa. Nemůže se tedy v žádném případě vyhnout problematice časovosti, protože je to právě časování, co zakládá přítomnost jako základ našeho životního rozvrhování. Přirozený svět je založen noezemi, které se v nás konstituovaly většinou skrytě, nereflexivně. Tyto noeze jsou obsaženy v protencích, vzniklých z pasivních syntéz retencí po iniciaci zaujetím v *urimpresi*. Autorka si přesně uvědomuje, že tyto procesy jsou většinou neuvědomělé. Ví o tom, že po provedené transcendentální epoché je možné pochopit úlohu syntéz krytím, které mohou afikovat nejen *urimpresi*, propadlé do retencionálního ohonu našeho toku *cogitationes*, ale mohou zde probíhat i syntézy protencí, které se staly obsahem *urimpresi* na základě probuzeného teoretického zájmu, založeného právě provedenou transcendentální redukcí.

Tyto souvislosti nejsou většinou běžnou výbavou našich dizertantů, proto je třeba na tomto místě kolegyni Holou zvláště pochválit. Jsou to právě výtečky těchto syntéz, co nám pak předkládá přirozený svět jako samozřejmost, o níž se pochybovat nedá. Proto je pochopení této skrytosti filosofickým výkonem *par excellence*. Tuto skrytost pochopila autorka spolu s Edmundem Husserlem za podstatu „slepoty“ v myšlení „*more geometrico*“.

Kapitoly „Země – symbol ženství“, „Nebe – cizí v nás“, „Ženské a mužské rozvrhování světa“ představují pro dizertantku možnost fenomenalizovat noetické základy, z nichž pak vycházejí nasměrované cesty jen k určitým, předstanoveným noematům. Jiné noeze nacházíme u ženy a muže, a přesto je tam mnoho společného. „Jinakost“ se zde ukazuje jako transcendentálně vložený předpoklad do možností rozvrhovat náš přirozený svět.

Husserlova koncepce přirozeného světa pak transponuje do významové prolongace filosofie Martina Heideggera. Autorka si uvědomuje, že časovost Heideggerovy fundamentální ontologie je husserlovsky přetvořena do platnosti temporality, v níž se konstituují rozvrhy do právě žité přítomnosti ve smyslu *Dasein*. Jen v těchto souvislostech se skrývá poukaz k významu patockovského celku bez marga. Autorka dobře ví, že tyto celky nemůžeme vždy uchopit v požadovaném modu jistoty, jenž je tolik příznačný pro smysl současné vědecké praxe.

Další kapitoly („Jazyk“, „Domov“, „Celek“, „Svoboda“ atd.) poukazují na velmi důležité fenomény našeho bezprostředně žitého světa, poukazují na jejich noetickou „sílu“ pro rozvrhování pravdivého a nepravdivého, důležitého a nedůležitého. Na předloženém textu jsou patrné nejen autorčiny prostudované filosofické publikace, ale a to především, vlivy pedagogů, jejichž přednášky navštěvovala a byla jimi inspirována. Tím jen bych chtěla poukázat na autorčinu poctivou přípravu.

Poslední kapitoly této rozsáhlé dizertace jsou věnovány filosofii výchovy, což je velmi správné. Tolik o kladech práce. K tomu, co můžeme dizertantce vytknout, jen krátce: Jde o snahu rozšířit téma přirozeného světa i přes hranice fenomenologického myšlení, o přesah do umírněné formy antropologie. Tento impetus je v pracích podobného druhu velmi častý a svědčí o snaze neopomenout připomínky žádného z pedagogů, kteří se v průběhu vznikání, k práci kriticky vztahovali. Tento jistý nedostatek můžeme najít v kapitolách, které jsou věnovány příliš úzce formulovaným otázkám, jako jsou např. kapitoly o problematice gender, lingvistika apod. Autorka, občas sklouzává do popisu subjekt-objektového. Tento nedostatek však může být tolerován a má posloužit spíše pro autorčinu vědeckou činnost v budoucnosti.

Celkem lze říci: Předložená práce je velmi dobrým a kvalitním podkladem pro obhajobu. Do rozpravy si dovoluji položit dizertantce tuto otázku: Jakou úlohu má referent v Patočkově teorii životních pohybů v souvislosti s noetickou předznačeností noemat?

V Praze dne 19. 8. 2011
Hogenová, CSc.

Prof. PhDr. Anna